

Název studie Priming a stereotypy

Autor posudku Adam Weiss

Celkové hodnocení

V úvodu autoři předkládají vcelku obšírný přehled výzkumů zabývajících se fenoménem primingu. Opírají se při tom o kvalitní zdroje a původní výzkumy, které se snaží dát do kulturního kontextu, což má jistě v případě stereotypů své opodstatnění.

Procedura a postup, který byl zvolen při vystavení studentů stereotypům, byl dle mého názoru nevhodný. Studentům byla řečena mylná informace, že „se účastní krátkého výzkumu stereotypů spojených s vnímáním určitých profesí. Výzkum měl být součástí bakalářské práce jistého studenta, který byl na místě představen a krátce účastníky experimentu o své práci informoval. Student pak rozdál dotazníky, do kterých měly testované osoby požadovaný stereotyp popsat“ (str. 5). Tím výzkumníci sami vytvořili možnou intervenující proměnnou, protože studenti mohli své stereotypy popírat a odpovídat dle domnělého očekávání. Dotazník nebyl autory předložen. V diskusi chybí také odpovědi respondentů v těchto dotaznících, které by napověděly více o výsledcích výzkumu. Ve studii také zcela chybí podrobnější popis předmětu práce, která byla studentům představena. Autoři neodůvodňují, proč priming trval právě 7 minut.

Autoři si vytyčují za cíl výzkumu ověřit, zda je efekt primingu, který se projevil ve studii autorů Dijksterhuse a van Knippenberga (1998) dostatečně silný a robustní. Autoři však přebrali jen některé prvky z tohoto výzkumu a zásadně změnili jeho design. Především tím, že se rozhodli pro experiment v přirozených podmínkách, což vágně zdůvodnili tím, že „je zjevné, že oproti testování znalostí, které je prováděno v laboratorních podmínkách, se v reálné situaci spíše objeví napětí, strach a stres, což by mohlo efekt primingu pozorovaný v laboratorních podmínkách maskovat“ (str. 3). Těžko lze tedy hovořit o opakování experimentu. Autorům se nepodařilo uspokojivě odůvodnit, proč se navzdory mnoha popsáním nesnázím rozhodli pro experiment v přirozených podmínkách.

Autoři se snažili o celkem podrobný výčet možných intervenujících proměnných, nicméně nezdá se, že by design výzkumu vypovídal o snaze o jejich eliminaci. Vzhledem k tomu, že studenty vyplňovaný test nebyl započítáván, mohl být upraven tak, aby kladl na studenty větší nároky, čímž by se eliminoval účinek „typického studentského chování“, tedy sdělování podoby testu a správných odpovědí.

Další slabinou je absence odůvodnění výběru vzorku, jeho velikosti a složení. Autoři se sice při interpretaci výsledků potýkali s limity, které vzorek představoval, v diskusi však chybí reflexe metody.

Autoři při prezentaci výsledků interpretují vágním způsobem: „například v oboru Management cestovního ruchu studují spíše ženy, absolventky gymnázií, studijní typy, které se na zkoušky poměrně svědomitě připravují. Oproti tomu v oboru Informační management studují spíše muži, často absolventi průmyslovek, kteří mají - zejména v sociálních a humanitních oborech – horší studijní výsledky (str. 6).“ Tato tvrzení jsou zde předložena bez jakékoli empirické opory, nehledě na to, že by bylo vhodné podobné charakteristiky vzorku zvážit již při

přípravě výzkumu.

Autoři následně bez dostatečného zdůvodnění vyčlenili z naměřených dat homogenní skupinu respondentů, která jako jediná vykazovala statisticky významný rozdíl, avšak nezohlednili skutečnost, že velikost vzorku je méně než poloviční.

Ze studie není zjevné, zda se má jednat o pokus o falzifikaci, nebo modifikaci studie holandských autorů.

Silné stránky (za co chválit)

- Kvalitní zdroje
- Výčet možných intervenujících proměnných
- Obširný popis fenoménu
- Zohlednění kulturního kontextu primingu
- Dodržení formálních náležitostí

Slabé stránky (náměty na zlepšení)

- Postup při vystavení stereotypům
 - Nedostatečně odůvodněná volba experimentu v přirozených podmínkách
 - Postup výzkumu se nesnažil o eliminaci intervenujících proměnných
 - Nejasně formulovaný cíl práce
 - Absence popisu metody výběru vzorku
-

Otázky pro autora studie

1. V čem je pro Vaši studii vhodnější experiment v přirozených podmínkách v porovnání s laboratorním experimentem?
 2. Co bylo respondentům sděleno jako téma bakalářské práce, které se měl výzkum týkat?
 3. Ověřovali jste, zda byl priming součástí kurikula předmětu, v jehož rámci experiment probíhal?
 4. Proč trval priming 7 minut a ne více, či méně?
 5. Na základě jakých kritérií byl vybrán vzorek?
-